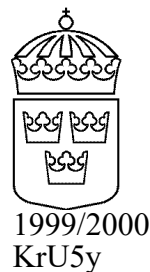

Kulturutskottets yttrande

1999/2000:KrU5y

2000 års ekonomiska vårproposition

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 27 april 2000 beslutat att bereda kulturutskottet tillfälle att avge yttrande över 2000 års ekonomiska vårproposition (prop. 1999/2000:100) jämte motioner, allt i de delar som rör kulturutskottets beredningsområde.

Med anledning av propositionen har ett antal motioner väckts.

Kulturutskottet yttrar sig i det följande över propositionen i vad avser den preliminära fördelning på utgiftsområden åren 2001–2003 som skall utgöra riktlinjer för regeringens budgetarbete, såvitt rör utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, samt motionerna 1999/2000:Fi12 (m) yrkande 6, 1999/2000:Fi13 (kd) yrkande 3, 1999/2000:Fi14 (c) yrkande 17 och 1999/2000:Fi15 (fp) yrkande 6.

I yttrande 1999/2000:KrU6y yttrar sig kulturutskottet över propositionen i vad avser förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2000, såvitt rör utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Inga motioner har avlämnats med anledning av propositionen i denna del.

Utskottet

Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2001–2003

Regeringens förslag

I 1999 års budgetproposition presenterade regeringen en preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för åren 2001 och 2002. Riksdagen godkände denna fördelning som riktlinje för regeringens budgetarbete (bet. 1999/2000:FiU1, rskr. 1999/2000:28). För utgiftsområde 17 angavs utgiftsramen till 7 672 miljoner kronor för år 2001 och till 7 858 miljoner kronor för år 2002.

I 2000 års vårproposition föreslår regeringen för år 2001 en reviderad preliminär fördelning av utgifterna för budgetåren 2001 och 2002 samt en preliminär fördelning för år 2003. Flera faktorer har enligt propositionen lett till reviderade utgiftsområdesramar. Bland annat kan nämnas en reviderad och enligt inhämtad uppgift lägre pris- och löneomräkning på anslagen för förvaltningsändamål inom utgiftsområde 17. Utgiftsramen för år 2001 beräknas nu till 7 711 miljoner kronor. För år 2002 föreslår regeringen en preliminär

ram som uppgår till 7 909 miljoner kronor och för år 2003 föreslås en preliminär ram på 8 109 miljoner kronor (prop. tabell 7.1 s. 168).

I propositionen redovisar regeringen att en prioriterad del av kulturpolitiken är att förbättra konstnärernas villkor. Åtgärderna inriktas på att stimulera den konstnärliga arbetsmarknaden. Utgiftsområde 17 tillfördes i enlighet med regeringens förslag i propositionen Konstnärernas villkor (prop. 1997/98:87, bet. 1997/98:KrU13, rskr. 1997/98:303) 22,5 miljoner kronor under perioden den 1 januari 1999–30 juni 2000 för att genomföra flera olika stödinsatser riktade till konstnärer. Under samma period har det under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv genomförts försök med en tredje anställningsform inom teatern (TeaterAlliansen), med arbetsförmedling vid centrubildningarna samt med tydligare kriterier för vilka som skall ha rätt till arbetsmarknadspolitiska åtgärder med inriktning mot kulturarbetsmarknaden. Regeringen föreslår att såväl de tidsbegränsade stödinsatserna som försöken permanentas och att bidraget till TeaterAlliansen dessutom ökas. Utgiftsområde 17 beräknas därför öka med 40 miljoner kronor fr.o.m. år 2001, varav 25 miljoner kronor är en överföring från utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

För att behålla en kvalitativt hög nivå på institutionernas verksamhet föreslår regeringen en höjning av anslagen till vissa kulturinstitutioner. Förutsatt att projektet Museum Vandalorum i Värnamo realiserar har regeringen beräknat ett årligt verksamhetsstöd med ca 8 miljoner kronor fr.o.m. år 2003. För dessa ökade satsningar på bland annat museiverksamhet beräknas utgiftsområdet enligt regeringen öka med 30 miljoner kronor fr.o.m. år 2001. Regeringen har dessutom tillkallat en kommitté för att utreda etablerandet av ett Forum för levande historia. Kommittén skall slutföra sitt uppdrag senast den 15 december 2000. Vad gäller Statens museer för världskultur avser regeringen att återkomma med förslag till kompletterande finansiering.

Regeringen har även i beräkningen av ramen förutsatt att riksdagen godkänner de i Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken (prop. 1999/2000:78) föreslagna insatserna för ökad tillgänglighet inom kultursektorn för funktionshindrade personer. Sammanlagt handlar det om förstärkningar av utgiftsområdet med 10 miljoner kronor för dessa ändamål.

Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen år 2001 med förslag till hur utrymme skall skapas inom utgiftsområdet för de kostnader som en flyttning av ledningen för Statens sjöhistoriska museer kan medföra.

I propositionen redovisar regeringen att även folkbildningens roll kommer att beaktas i samband med de förslag om vuxnas lärande som regeringen avser att lämna till riksdagen i en kommande proposition om den framtida vuxenutbildningen. För år 2003 beräknas 10 000 folkhögskoleplatser som en del av Kunskapslyftet.

Sammanlagt beräknas utgiftsområde 17 öka med 90 miljoner kronor fr.o.m. år 2001, varav 80 miljoner kronor i satsningar på kulturen.

I följande tabell redovisas – med utgångspunkt i innehållet i de partimotioner som väckts av Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna – partiernas ställningstaganden till regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 17 genom angivande av avvikelser från regeringens förslag.

Ramarnas storlek i miljoner kronor (motionsförslagen i förhållande till propositionen)

	Beräknat 2001	Beräknat 2002	Beräknat 2003
Proposition 100, s. 168	7 711	7 909	8 109
Fi12 (m)	6 204 (–1 507)*	6 402 (–1 507)*	6 602 (–1 507)*
Fi13 (kd)	7 781 (+70)	7 979 (+70)	8 179 (+70)
Fi14 (c)	7 801 (+90)	7 999 (+90)	8 199 (+90)
Fi15 (fp)	7 746 (+35)	7 939 (+30)	8 139 (+30)

* I minskningen ingår bidraget till folkhögskolorna som överförs till UO16. (År 2000 utgjorde bidraget 1 268 miljoner kronor.)

Motion Fi12 (m)

Motionärerna bakom motion Fi12 (m) anser att statens ansvar bör koncentreras till områden som är av allmänt intresse och av nationell karaktär samt beroende av statliga medel för att verksamheter skall komma till stånd. Motionärernas beräkningar utgår från en minskning av anslaget till Statens kulturråd och anslaget Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete. Vidare innebär beräkningen att anslagen till Riksteatern, Rikskonserter, Riksutställningar och Ungdomsstyrelsen skall minskas, att anslaget till allmänna samlingslokaler skall upphöra och att bidraget till folkhögskolorna skall överföras till utgiftsområde 16. Motionärerna anser att 100 miljoner kronor skall satsas på en kulturfond och att kulturarvsfrågor och kulturmiljövård skall prioriteras.

Sammantaget blir resultatet av motionens förslag en minskning av ramarna för vart och ett av åren 2001, 2002 och 2003 med 1 507 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Motion Fi13 (kd)

I motionen föreslås en ökning av anslagen till statliga och regionala institutioner och verksamheter på teater-, dans- och musikområdet (+25 miljoner kronor). Vidare föreslås att 30 miljoner kronor skall avsättas för att stärka utvecklingen av museernas verksamhet och att 15 miljoner kronor skall avsättas till kulturella mötesplatser över hela landet.

Utgiftsramen bör för vart och ett av åren 2001, 2002 och 2003 vara 70 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit.

Motion Fi14 (c)

Motionärerna bakom motion Fi14 (c) föreslår en särskild satsning på ung kultur och anser att 65 miljoner kronor skall användas till ungdomars egna

projekt. Vidare bör enligt motionärerna en ökning ske av anslaget till allmänna samlingslokaler med 25 miljoner kronor.

Sammantaget föreslås en ökning av ramarna för vart och ett av åren 2001, 2002 och 2003 med 90 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Motion Fi15 (fp)

I motionen föreslås en ökning av ramarna för år 2001 med 35 miljoner kronor och för vart och ett av åren 2002 och 2003 med 30 miljoner kronor. Någon precisering hur medlen skall fördelas har inte gjorts i motionen.

Kulturutskottets bedömning

I propositionen anges att utgiftsområdet sammanlagt beräknas öka med 90 miljoner kronor fr.o.m. år 2001, varav 80 miljoner kronor i satsningar på kulturen. Övriga 10 miljoner kronor avser enligt inhämtad uppgift ökade medel till folkbildningen. Regeringen aviserar att ökningarna avser insatser för bl.a. konstnärer, museiverksamhet och tillgänglighet inom kultursektorn för funktionshindrade personer.

Moderata samlingspartiet föreslår en minskning av ramarna i förhållande till regeringens förslag, medan de övriga tre partierna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna, föreslår en höjning av ramarna. Partierna har angivit sitt partis angelägna satsningar och omprioriteringar.

Utskottet tar i detta sammanhang ställning endast till de föreslagna ramarna och inte till de av regeringen eller motionärerna aviserade satsningarna. Sådana frågor som gäller fördelningen av framtida satsningar kommer att aktualiseras i höstens budgetarbete.

Utskottet har vid sina överväganden beslutat att tillstyrka regeringens förslag till preliminär beräkning av ramarna för utgiftsområde 17 för de tre aktuella åren. Detta ställningstagande innebär att utskottet inte kan tillstyrka en sådan minskning som föreslås i motion Fi12 (m) i denna del. Inte heller kan utskottet tillstyrka den höjning av ramarna som föreslagits i motionerna Fi13 (kd), Fi14 (c) och Fi15 (fp), samtliga i denna del.

För budgetåren 2001, 2002 och 2003 bör således preliminärt beräknas utgifter som riktlinje för regeringens budgetarbete med 7 711 miljoner kronor för år 2001, 7 909 miljoner kronor för år 2002 och 8 109 miljoner kronor för år 2003.

Stockholm den 11 maj 2000

På kulturutskottets vägnar

Inger Davidson

I beslutet har deltagit: Inger Davidson (kd), Åke Gustavsson (s), Elisabeth Fleetwood (m), Agneta Ringman (s), Annika Nilsson (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Lennart Fridén (m), Eva Arvidsson (s), Jan Backman (m), Paavo Vallius (s), Lars Wegendal (s), Peter Pedersen (v), Dan Kihlström (kd), Roy Hansson (m), Birgitta Sellén (c), Lennart Kollmats (fp) och Hillevi Larsson (s).

1. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2001–2003

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Jan Backman och Roy Hansson (alla m) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Fi12 (m) att ramarna för åren 2001–2003 skall minskas med 1 507 miljoner kronor per år i förhållande till vad regeringen har föreslagit. Statens insatser inom utgiftsområde 17 bör koncentreras till områden som är av allmänt intresse och av nationell karaktär och som är beroende av statliga medel för att verksamheter skall komma till stånd. Enligt utskottets uppfattning är det av största vikt att oberoende och alternativa finansieringsmöjligheter skapas för att säkra ett brett kulturutbud i hela landet.

Utskottets beräkningar utgår från att en satsning skall kunna göras inom den föreslagna ramen på en kulturfond som inledningsvis tillförs 100 miljoner kronor och som bygger på att stöd från fonden skall kunna utgå med ett lika stort belopp som tillskjuts genom bidrag från andra sektorer än den offentliga. Härigenom skapas en politiskt oberoende och långsiktigt säkrad finansiering av fonden. Anslaget till Statens kulturråd och anslaget Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete kan därmed minskas. Vidare bör enligt utskottets uppfattning satsningar göras på kulturarvs- och kulturmiljövårdsområdena. Efter det att de regionala kulturinstitutionerna har byggts ut kan anslagen till Riksteatern, Rikskonserter och Riksutställningar minskas. Likaledes kan anslagen till Ungdomsstyrelsen minskas och anslaget till allmänna samlingslokaler upphöra. Slutligen bör bidraget till folkhögskolorna överföras till utgiftsområde 16.

Utskottets ställningstagande innebär att – i enlighet med vad som föreslås i motion Fi12 (m) – det för utgiftsområde 17 preliminärt bör beräknas utgifter som riktlinje för regeringens budgetarbete om 6 204 miljoner kronor för år 2001, 6 402 miljoner kronor för år 2002 och 6 602 miljoner kronor för år 2003.

2. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2001–2003

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna bakom motion Fi13 (kd) anser utskottet att ramarna för åren 2001–2003 skall ökas med 70 miljoner kronor per år i förhållande till regeringens förslag.

Det statliga stödet till teater, dans och musik kommer enligt utskottets uppfattning många till godo. För att stärka denna del av kulturlivet, som omfattar både statliga och regionala institutioner, föreslår utskottet att 25 miljoner kronor per år skall beräknas utöver regeringens förslag.

Museernas situation är på många håll alarmerande. Det statliga anslaget skall räcka till mer än att bara betala hyra, personal och säkerhetsanordningar. För att även denna verksamhet skall kunna utvecklas föreslår utskottet en ökning med 30 miljoner kronor årligen.

Utskottet anser att kulturella mötesplatser över hela landet är avgörande för att Kultursverige skall kunna blomstra. Utskottet avsätter därför 15 miljoner kronor per år under en treårsperiod för olika lokalsatsningar.

Sammanfattningsvis bör således för utgiftsområde 17 – i enlighet med vad som föreslås i motion Fi13 (kd) – beräknas utgifter som riktlinje för regeringens budgetarbete om 7 781 miljoner kronor för år 2001, 7 979 miljoner kronor för år 2002 och 8 179 miljoner kronor för år 2003.

3. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2001–2003

Birgitta Sellén (c) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Fi14 (c) att ramarna för åren 2001–2003 skall ökas med 90 miljoner kronor per år i förhållande till regeringens förslag.

I likhet med motionärerna anser utskottet att en särskild satsning skall göras på ung kultur och ungdomars egna projekt samt att 65 miljoner kronor per år skall tillföras för detta ändamål under en treårsperiod.

Utskottet anser vidare att anslaget Bidrag till allmänna samlingslokaler under en treårsperiod skall tillföras 25 miljoner kronor per år utöver regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande innebär att – i enlighet med vad som föreslås i motion Fi14 (c) – det för utgiftsområde 17 preliminärt bör beräknas utgifter som riktlinje för regeringens budgetarbete om 7 801 miljoner kronor för år 2001, 7 999 miljoner kronor för år 2002 och 8 199 miljoner kronor för år 2003.

4. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2001–2003

Lennart Kollmats (fp) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Fi15 (fp) att en ökning av ramarna skall göras i förhållande till regeringens förslag för år 2001 med 35 miljoner kronor samt för vart och ett av åren 2002 och 2003 med 30 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande innebär att det för utgiftsområde 17 bör beräknas utgifter som riktlinje för regeringens budgetarbete om 7 746 miljoner kronor för år 2001, 7 939 miljoner kronor för år 2002 och 8 139 miljoner kronor för år 2003.

Till finansutskottet	1
Utskottet	1
Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2001–2003	1
Regeringens förslag	1
Sammanställning av motionsförslagen	3
Motion Fi12 (m)	3
Motion Fi13 (kd)	3
Motion Fi14 (c)	4
Motion Fi15 (fp)	4
Kulturutskottets bedömning	4
Avvikande meningar	5
1. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2001–2003, (m)	5
2. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2001–2003, (kd)	5
3. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2001–2003, (c)	6
4. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2001–2003, (fp)	6